

УДК 343.9

Денисовський Михайло Дмитрович

Кандидат юридичних наук,

Декан юридичного факультету

Галицького коледжу імені В. Чорновола

*Наукові інтереси: злочини проти статевої свободи,
оперативно-розшукова діяльність, кримінальне право*

СУТНІСТЬ ТА ПРОФІЛАКТИКА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ І МАЛОЛІТНІХ

Анотація. У статті досліджено сутність і профілактику злочинів, які вчиняються щодо статевої свободи та статевої недоторканості неповнолітніх і малолітніх осіб. Проведено регіональний моніторинг випадків сексуального насильства в Україні. Розглянуто тенденції сексуального (статевого) посягання щодо неповнолітніх та малолітніх осіб в українській та зарубіжній практиці. Досліджено характеристики злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості щодо неповнолітніх та малолітніх, причини та умови їх виникнення.

Ключові слова: кримінальне право, злочини проти статевої свободи, сексуальне посягання, сексуальне насильство, неповнолітні, домагання.

Denysovsky M.D.

ESSENCE AND PROPHYLAXIS CRIMES AGAINST SEXUAL FREEDOM AND SEXUAL INVIOABILITY MINOR PERSONS

Annotation. The article examines the essence and prophylaxis of crimes that is accomplished in relation to sexual freedom and sexual inviolability of minor. Regional monitoring of cases of sexual violence in Ukraine was conducted. The tendencies of sexual encroachment are considered in relation to minor persons in Ukrainian and foreign practice. Research of description of crimes against sexual freedom and sexual inviolability in relation to minor, reasons and terms of their origin.

Key words: criminal law, crimes against sexual freedom, sexual encroachment, sexual violence, minor, solicitation.

Постановки проблеми. Статеві злочини щодо неповнолітніх і малолітніх становлять підвищену суспільну небезпеку, що обумовлюється об'єктом цих злочинів – статевою свободою та недоторканістю неповнолітніх та малолітніх, а в разі застосування насильства – і здоров'ям цієї найбільш незахищеної частини населення.

Аналіз наукових досліджень. Аналіз даної проблематики розглянуто такими науковцями як, В.Г. Стасенко, який зазначає категорії жертв сексуального насильства, та О.М. Джужа, який під сексуальним насильством пропонує розуміти протиправний вплив однієї особи на іншу, а також такими фахівцями як Л. Волинець, Л. Гурковська, С. Костенко, М. Милованова, О. Михайлова, В. Медведєв, І. Савчук та інші.

Однак проблематика полягає в тому, що тривалий час тема неповнолітніх була закритою, приділяти їй увагу почали лише нещодавно, оскільки злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканості неповнолітніх і малолітніх властива чимала латентність.

Формування цілей статті. Мета статті полягає у розкритті сутності сексуального посягання щодо неповнолітніх та малолітніх осіб.

Виклад основного матеріалу. Сексуальні зловживання щодо дітей набули величезних масштабів у різних країнах світу, це проблема не лише України, а всієї міжнародної спільноти. Незважаючи на те, що дана проблема набула розголосу в 70-х роках минулого століття, вона тривалий час залишалася в тіні. Зважаючи на економічну нестабільність, зниження рівня моралі та загострення суперечностей у різних сферах соціального життя, питання сексуального зловживання набуває особливої гостроти і потребує застосування термінових заходів, мета яких буде полягати у протидії цим злочинам.

Сексуальні домагання і насильство над дітьми поширені значно більше, ніж можна подумати. Щорічно у світі фіксують 80 000 випадків сексуального насильства над дітьми, проте кількість епізодів, які не реєструються значно більша, оскільки діти бояться розповісти про те, що з ними трапилось. На даний час, сексуальне насильство над дітьми є глибоко латентним (тобто таким, яке масово приховується), та на превеликий жаль, не рідкісним явищем.

Надзвичайно малі обсяги сексуального насильства щодо неповнолітніх, що відображаються в офіційній статистиці, не відповідають дійсності, саме через так звану «природну латентність», яка визначається поведінкою потерпілих, але не упущеннями в реєстрації [1, с. 21].

За даними National Centre for Victims of Crime (Національний центр допомоги жертвам насильства), майже 33% жінок (тобто кожна третя) до досягнення повноліття, як мінімум раз зазнавали сексуального насильства. Аналогічна статистика серед чоловіків шокує не менше – жертвами сексуального насильства є більше 16% (тобто приблизно кожен шостий). Найчастіше зґвалтувань зазнають підлітки, за статистикою одна з чотирьох дівчат і один з шести хлопців можуть зазнати сексуального насильства, перш ніж їм виповниться 18 років [2].

Спроби українських дослідників виявити масштаби сексуального насильства над дітьми, є також досить вражаючими. Таким чином, за результатами опитування, проведеного Київським центром планування сім'ї та сексології в різних регіонах України, кожна 5-та опитана дівчина та кожний 7-й юнак визнали себе об'єктами небажаних дотиків сексуального характеру, а кожна 3-тя дівчина шкільного віку пережила досвід сексуальних домагань [3].

Варто зазначити, що малолітні жертви сексуальних посягань підсвідомо прагнуть відтворити свій життєвий досвід у дорослому житті. Віддаленими наслідками для потерпілих у майбутньому стає їх схильність до алкоголізму, наркоманії, асоціальної поведінки, жорстокості (за даними статистики, діти-жертви у 10 разів частіше здійснюють спроби суїциду; у 85% дорослих пацієнтів психіатричних клінік виявляється історія сексуального насильства в дитинстві) [4, с.5].

Від 85% до 90% злочинців, які вчиняють сексуальні насильства над дітьми становлять чоловіки [5]. У разі, коли жінки вчиняють сексуальні насильства над дітьми, вони виступають співучасницями чоловіків [6].

Подібні дані визначено й українськими вченими, які досліджують питання сексуального насильства щодо неповнолітніх. Так, С.С. Костенко за результатами вивчення кримінальних справ отримано такі дані: в більшості це чоловіки – 97,5%. З вивчення кримінальних справ більшість злочинців 70% - не перебували у шлюбі, 23,7% - були одружені, 6,3% - розлучені. 30% засуджених мали дітей, проте це ніяк не стримувало їх від вчинення злочинів проти чужих дітей. Також зазначено, що частина злочинців у момент вчинення злочину перебували у нетверезому стані – 66,3%. Із них 15% зловживали спиртними напоями, 2,4% - були хронічними алкоголіками, 7,7% - вживали наркотичні засоби [7].

У всіх регіонах України поширене сексуальне насильство. В західних областях, де високий рівень релігійності, сексуальне насильство над дітьми відбувається значно рідше. Проблему сексуального насильства над дітьми в нашій країні, особливо останнім часом, активно висвітлюють засоби масової

інформації. Збільшення повідомлень про це може обумовлюватися не лише зростанням кількості сексуальних злочинів проти дітей, а й змінами в ставленні суспільства до цих злочинів., зокрема подолання жертвами сексуального насильства почуття сорому та страху розповісти про це батькам та іншим людям [10]. Здебільшого діти дошкільного або молодшого шкільного віку розповідають чи невербально «сигналізують» про те, що з приводу них було вчинено або вчиняється сексуальне насильство. Проте під час доведення факту здійснення такого насильства, яке триває іноді не один рік, постає питання, чому мати й батько, родичі, вихователі, вчителі не реагували на зміну поведінки дитини, її емоційного стану та інші ознаки, які після розкриття здалися такими очевидними.

Діти різного віку проявляють по-різному своє занепокоєння та дають можливість зрозуміти, що вони піддаються сексуальному насильству. Маленька дитина, може гірко плакати, особливо коли поряд із нею, кривдник, який вчиняє щодо неї сексуальне насильство, або ж навпаки – апатична і мовчить. На відміну від дітей дошкільного віку, у яких це проявляється виразніше. Коли йдеться мова про батька, дитина починає сміятися, або не відповідає, відвертається, соромливо затуляє очі ручкою, іноді плаче. Відповідним сигналом про педофільні зловживання щодо дитини можуть бути невідповідні для її віку ігри, сюжети малюнків, взаємодія з однолітками, коли вона проявляє широку для її віку сексуальну обізнаність або мимовільно відтворює сексуальні дії дорослого.

Спочатку діти не розуміють, що те, що роблять із ними дорослі не є добре, відповідно дорослішаючи, об'єкт насильства розвиває у собі глибинний, внутрішній конфлікт. Оскільки з одного боку, воля авторитетного дорослого нав'язує дитині сексуальні дії, що нібито є підготовкою до дорослого життя, однак з іншого боку виникає інтуїтивне розуміння, що так робити не можна, це неправильно. Таким чином у жертви інцесту – формується викривлений образ власного «Я», з яким вона зростає.

Частіше за все коли про сексуальне насильство стає відомо, то один із батьків або обоє активно обґрунтовують, що їхня дитина усе вигадала, стверджуючи, що це дитячі фантазії. Тому що, у багатьох випадках сексуальне насильство в дітей не містить фізичних ознак, а якщо вони і є, то не завжди специфічні лише для сексуального насильства.

Натомість діти, що постраждали, зазвичай нікуди не йдуть і ні до кого із цим не звертаються. Насамперед тому, що не знають, куди йти й хто їх може захистити, а також бояться батьківської реакції, а іноді не хочуть зашкодити своєму агресору, якого зазвичай люблять, і якщо він найближчий і рідний, то дитина ніколи його не викриє.

На сьогоднішній день терміни «секс» та «насильство» тісно взаємопов'язані, це пояснюється досить відомим стереотипом: чоловік у разі статевого акту повинен певною мірою подолати опір жінки [9, с.39].

О. Джужа під сексуальним насильством пропонує розуміти протиправний вплив однієї особи на іншу, який порушує волевиявлення особи з метою задоволення статевого потягу або завдання сексуальної травми [8, с.60].

На думку В. Даля, насильство – це свавільна та протизаконна дія, що заважає і ображає [11, с.496].

Чітке визначення поняття «насильства» пропонує Л. Гаухман, який вважає що насильство це суспільно-небезпечний, протиправний вплив на організм людини, здійснений проти її волі [12, с.3].

У загальному під сексуальним насильством слід розуміти протиправний вплив однієї особи на іншу, який порушує волевиявлення особи з метою задоволення статевого потягу або завдання сексуальної травми.

Сексуальне насильство щодо неповнолітнього чи малолітнього – це втягнення дитини з її згоди, або без такої згоди дорослою людиною або іншою дитиною у прямі чи непрямі дії сексуального характеру для задоволення сексуальних потреб або отримання вигоди.

Даний вид насильства охоплює статеві зносини (вагінальний, оральний і анальний контакти), взаємну мастурбацію, інші маніпуляції зі статевими органами, залучення дитини до комерційного сексу та порнобізнесу тощо [13, с. 27-29].

У Сполучених Штатах Америки сексуальне насильство над дітьми (child sexual abuse – CSA) американські вчені визначають, як будь-який сексуальний досвід між дитиною до 16 років (за окремими

джерелами – до 18 років) і людиною яка, старша за неї принаймні на п'ять років [14]. Подібні дії можуть супроводжуватися фізичним насильством, а також можуть здійснюватися без застосування сили, за згодою дитини. Тому терміни «сексуальне зловживання» і «сексуальне насильство» повинні використовуватися як рівнозначні.

Можна констатувати, що визначення поняття сексуального насильства охоплює, як наявність фізичного насильства, так і добровільну згоду неповнолітнього чи малолітнього.

Таким чином, насильство щодо неповнолітнього чи малолітнього характеризується як фізичне (пряме) або психічне (загроза або відкладене насильство).

У правовій базі України визначення насильства, яке є складовою жорстокого поводження з дітьми, представлено Законом України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15.11.2001 року. У статті 1 визначено такі види насильства: фізичне; сексуальне; психологічне та економічне.

Під сексуальним насильством у сім'ї Закон визначає протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру стосовно дитини, яка є членом цієї сім'ї. Поняття «сексуального насильства» містить не лише зґвалтування, а й сексуальні домагання, непристойні пропозиції, а також будь-які образливі дії, що мають сексуальний характер [15].

Характерною ознакою сексуального насильства, як і будь-якого іншого виду жорстокого поводження з дітьми, є посягання на автономію, гідність дитини, примушування до небажаних для неї дій.

Сексуальні зловживання над дітьми є серйозною, майже повсюдною проблемою з клінічними, судово-медичними, соціальними, моральними та юридичними аспектами. Сексуальні зловживання щодо дітей характеризуються або відвертим насильством над дітьми, або спонуканням дитини до вчинення дій сексуального характеру проти бажання дитини, або сексуальною експлуатацією дитини, зазвичай пов'язаною з отриманням вигоди для експлуататора, що може відбуватися і при наявності добровільної згоди дитини на таку експлуатацію. Проте всі зазначені форми сексуального зловживання над дітьми не тільки порушують законодавчо охоронювані морально-етичні норми суспільства, а й, в будь-якому випадку, травматичні для психіки дитини [16].

Діти не можуть дати згоду на сексуальну активність з дорослими. Натомість, дорослий, який бере участь у сексуальній діяльності з дитиною, здійснює аморальний і злочинний вчинок, який ніколи не може вважатися нормальним або соціально прийнятним.

Є чимало помилкових уявлень про сексуальне насильство щодо дітей. Серед подібних міфів – уявлення про те, що більшість злочинів скоюють сторонні, не відомі жертві люди [17], що сексуальні замаху на дітей відбуваються в переважно бідному і неосвіченому середовищі, що всі чоловіки, які вчинили злочини, - педофіли і т.д. [18].

Міфи сформувалися і стосовно образу злочинця: чоловіки, що вступають у сексуальні стосунки з дітьми, вважаються педофілами, психічно хворими людьми, соціально невлаштованими, що не мають власної сім'ї тощо. Відбувається маргіналізація способу розбещувача. Однак нерідко буває навпаки.

Сценарій сексуального насильства може бути різним. В окремих випадках кривдник відразу підкорює дитину, застосовуючи силу і погрози. Найчастіше такі випадки трапляються в асоціальних сім'ях. Трапляються й такі форми сексуального насильства, коли батьки або інші дорослі втягують і їх здійснення дітей.

Не дивлячись на вище викладене, кримінальні провадження у злочинах проти статевої свободи та статевої недоторканості неповнолітніх та малолітніх розглядаються у судах не часто.. Якщо в рідкісних випадках справа й доходить до суду, то, як правило, у процесі розгляду її закривають, оскільки довести провину підсудного дуже складно.

По-перше, визначити сексуальне насильство стосовно дитини, коли немає свідків, а судово-медична експертиза не підтвердила злочин, на 100% неможливо; розбещення дітей довести складніше, ніж факт статевого зносин із дитиною.

По-друге, судова процедура як і попереднє слідство, впливає на дитину та її сім'ю. Дитині-жертві доводиться безліч разів детально розповідати в різних інстанціях про те, що з нею сталося. Це витримує не кожен дорослий, а про дитину не може й бути мови.

Не дивлячись на зміни які були внесені до Кримінального кодексу України про посилення відповідальності за вчинення сексуальних злочинів проти дітей. Змін щодо покращення розгляду справ які стосуються сексуальних посягань, не відбулось, оскільки виявлення таких випадків, збирання свідчень потерпілих, процедура подання їх у суд і забезпечення психологічного й правового захисту розбещуваних і зґвалтованих дітей залишається такою, як і раніше.

Недосконала практика розгляду справ про сексуальне насильство над дітьми в судах призводить до того, що кількість дітей, визнаних судом жертвами сексуального насильства, значно менша, ніж справжня кількість постраждалих від таких злочинів. Крім того, це дає змогу багатьом злочинцям уникнути кримінальної відповідальності за зґвалтування та розбещення дітей.

Удосконалення діяльності із протидії злочинам сексуальної спрямованості щодо неповнолітніх, повинна враховувати існування в багатьох зарубіжних країнах злочинних співтовариств педофілів (зокрема, організацій міжнародного характеру), діяльність яких ґрунтується на повноцінних стратегіях. Представники педофільної спільноти намагаються довести і утвердити в суспільстві дві основні думки: «секс з дітьми не шкодить їм» та «дітям, які дорослим, це подобається, і тому тут немає нічого поганого» [19]. Для цього вони намагаються довести існування у малолітніх дітей «сексуальних прав», і якомога раніше масово розбестити дітей, використовуючи особливість дитячої психіки: чим молодша дитина, тим легше переконати її в нормальності збочених потягів [20].

На протигагу, для відмежування від сексуальних садистів, сутенерів і порно дилерів, педофільно орієнтовані особи розпочали називати себе «бойлайверами».

Сьогодні педофіли Європи через законодавчу владу, сподіваючись на «загальновизнані права і свободи людини», домагаються зміни ставлення до педофілії, пропонуючи залишити у сфері кримінально-правового регулювання лише насильницькі дії сексуального характеру з дітьми, виключивши «добровільні» сексуальні відносини, незалежно від віку дитини.

Досягненню мети педофілів сприяє і рання сексуальна освіта дітей, яка сьогодні реалізується в більшості країн Європи на основі Єдиних стандартів визнаних основою визначення політики з цього питання в галузі освіти та охорони здоров'я.

На підставі матриці освіти, запровадженої Стандартами, сексуальна освіта повинна розпочинатися з 0 років.

Розпалювання у свідомості дітей сексуального інтересу, а також розмивання меж нормальних і відхиленних сексуальних відносин не тільки сприяє зростанню аморальності дітей, але призводить до підвищення рівня їхньої віктимної поведінки, а отже може зумовити зростання кількості злочинів, скоєних щодо неповнолітніх.

Підтвердженням цього слугує викриття одночасно в кількох зарубіжних країнах фактів злочинів проти великої кількості неповнолітніх, які знаходяться на утриманні та вихованні в державних та приватних установах; серійних злочинів сексуального характеру стосовно дітей «домашнього віку, поєднаних з виготовленням і розповсюдженням відповідної порнографічної продукції [20].

Таким чином, очевидні не тільки окремі злочини сексуальної мотивації щодо дітей, не пов'язані між собою, а самостійна злочинність, яка володіє всіма їй притаманними ознаками, і утворює взаємозалежну систему всіх злочинів проти дітей, об'єднаних сексуальним мотивом.

Висновки. На підставі проведеного дослідження проблем які стосуються сексуального насильства, яке стосується неповнолітніх та малолітніх осіб, доцільно визначити що сексуальне (статеве) посягання щодо неповнолітнього або малолітнього – це залучення особи, яка володіє статевою свободою та статевою недоторканістю незалежно від її волі (згода або примус через фізичне насильство чи погрози його застосування), зокрема шляхом уведення такої особи у безпорадний стан, до прямих або непрямих дій сексуального характеру. Об'єктом злочинного посягання є статеві свобода статеві недоторканість неповнолітніх і малолітніх (нормальний статевий розвиток). Додатковим

факультативним безпосереднім об'єктом злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості неповнолітніх і малолітніх є честь, гідність, здоров'я, життя, моральність. Потерпілими від злочину можуть бути діти обох статей. Злочинні мотиви, приховані в «соціально корисні проекти», наприклад, у вибіркову боротьбу із сімейною жорстокістю, яка призводить до масового вилучення дітей за кордоном та їх подальшу експлуатацію; раннє сексуальне виховання в дітей; культивування поняття «сексуальні права неповнолітніх» під виглядом захисту їх права на особисте життя; активний захист прав сексуальних меншин, на підставі чого за кордоном їх було дозволено всиновлювати дітей та інше також слугують засобом підготовки і здійснення сексуальних злочинів стосовно дітей.

Список літератури

1. Милованова М.М. Методика расследования сексуальных преступлений, совершаемых в отношении малолетних детей : Автореферат диссертации на соискание уч. степени канд. юрид. наук. спец 12.00.09 – Уголовный процесс; Криминалистика и судебная экспертиза ; Оперативно-розыскная деятельность М., 2003. – 20 с.
2. National Centre for Victims of Crime / [Electronic resource]. – Access mode: <https://victimsofcrime.org/>
3. Проблеми насильства над дітьми / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://familytimes.com.ua>
4. Джужа А.О. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам проти статевої недоторканості дитини : монографія / НАВС. – К., 2013. – 193 с.
5. Werner Stangls Arbeitsblätter / [Electronic resource]. – Access mode: <http://arbeitsblaetter.stangl-taller.at>
6. Сексуальные преступления против несовершеннолетних [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Сексуальные_преступления_против_несовершеннолетних
7. Костенко С.С. Віктимологічна профілактика статевих злочинів щодо неповнолітніх: Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук, Спеціальність 12.00.08 — кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право. – 2004. – 20 с.
8. Волинець Л.С. Надання допомоги дітям-жертвам злочинів, пов'язаних із торгівлею дітьми, дитячою проституцією, дитячою порнографією, проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини, з урахуванням національної та міжнародної практик / Л.С. Волинець, Л.П. Гурковська., І.В. Савчук – К.: ТОВ “К.І.С.”, 2011 – 132 с.
9. Михайлова О.Ю. Криминальная сексуальная агрессия: теоретико-методологический подход. Р-на-Д: Изд-во Ростов. Ун-та, 2000. – 325 с.
10. Джужа О.М. Запобігання злочинам, пов'язаним з сексуальним насильством : монографія / О.М. Джужа; КНУВС. – К. : Атіка, 2009. – 239 с.
11. Даль. В.И. Толковый словарь живого великорусского языка. – М., 1979. – Т.2. – 799 с.
12. Гаухман Л.Д. Борьба с насильственными посягательствами. – М.: Юрид. Лит., 1969. – 177с.
13. Журавлева Т.М. Помощь детям – жертвам насилия. – М.: Генезис, 2006. 112 с.
14. Гирфанов Р.М., Калинин М.Ю. Российский и зарубежный опыт борьбы с насилием в отношении детей / Вопросы ювенальной юстиции. – 2008. – №1.
15. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 р. Відомості Верховної ради України 2002. – №10. – Ст. 70.
16. Дерягин Г.Б. Педофилия. Сексология и сексопатология. – 2006. – №2. – С. 37-46.
17. Ениколопов С.Н., Хвостова Е.С. Социально-психологические представления о сексуальном насилии в семье / Ениколопов С.Н., Хвостова Е.С. // Психология и право. – 2011. – № 1. – С. 11-21.
18. Медведєв В.С. Психологія злочинної діяльності : навч. посіб. / В.С. Медведєв; НАВС. – К. : Атіка, 2012. – 203 с
19. Russian Version Of The Boylove Manifesto / [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.juvenaljustice.ru/index.php/statji-yuvenalnaya-yusticiya/609-pedofilija-smes-gomoseksualizma>
20. Тимошина Е.М. Преступность в отношении / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.riss.ru/demography/famille/3586-prestupnost-v-otnoshenii-detej#_ftn2.

References

1. Milovanova M.M. (2003) Metodika rassledovaniya seksualnih prestupleniy, sovershaemyih v otnoshenii maloletnih detey [Method of investigation of sexual crimes committed against young children].

- Ugolovnyiy protsess; Kriminalistika i sudebnaya ekspertiza ; Operativno-rozysknyaya deyatelnost. M. 20 [in Russian].
2. National Centre for Victims of Crime. Retrieved from <https://victimsofcrime.org/>
 3. Problemi nasilstva nad dItmi [Problems of violence against children]. Retrieved from <http://familytimes.com.ua> [in Ukrainian].
 4. Dzhuzha A.O. (2013) KrimInalno-pravovI ta krimInologIchnI zasady zapobIgannya zlochinam proti statevoYi nedotorkannostI ditini : monografIya [Criminal legal and criminological principles of prevention of crimes against sexual integrity of a child]. NAVS. K. 193 [in Ukrainian].
 5. Werner Stangls Arbeitsblätter. Retrieved from <http://arbeitsblaetter.stangl-taller.at>
 6. Seksualnyie prestupleniya protiv nesovershennoletnih [Sexual offenses against minors]. Retrieved from https://ru.wikipedia.org/wiki/Seksualnyie_prestupleniya_protiv_nesovershennoletnih [in Russian].
 7. Kostenko S.S (2004) VIktimologIchna profIlaktika statevih zlochinIv schodo nepovnoItInIh [Victimologic prophylaxis of sexual crimes against minors]. Avtoreferat disertatsIYi. SpetsIalnIst krimInalne pravo ta krimInologIya, krimInalno-vikonavche pravo. 20 [in Ukrainian].
 8. Volinets L.S. (2011) Nadannya dopomogi dItyam-zhertvam zlochinIv, pov'yazanih Iz torgIvleyu dItmi, dityachoyu prostitutsIEyu, dityachoyu pornografIEyu, proti statevoYi svobodi ta statevoYi nedotorkanostI ditini, z urahuvannyam natsIonalnoYi ta mIzhnarodnoYi praktik [Assistance to child victims of crimes related to child trafficking, child prostitution, child pornography, sexual freedom and sexual integrity of a child, taking into account national and international practices]. K. TOV K.I.S. 132 [in Ukrainian].
 9. Mihaylova O.Yu. (2000) Kriminalnaya seksualnaya agressiya: teoretiko-metodologicheskii podhod [Criminal sexual aggression: theoretical and methodological approach]. R-na-D: Izd-vo Rostov. Un-ta. 325 [in Russian].
 10. Dzhuzha O.M. (2009) ZapobIgannya zlochinam, pov'yazanym z seksualnim nasilstvom : monografIya [Prevention of Crimes Related to Sexual Violence]. KNUVS. K. AtIka. 239 [in Ukrainian].
 11. Dal. V.I. (1979) Tolkovyy slovar zhivogo velikorusskogo yazyika [A glossary of the living Great Russian language]. M. 2. 799 [in Russian].
 12. Gauhman L.D. (1969) Borba s nasilstvennyimi posyagatelstvami [Fighting Violent Misconduct]. M. Yurid. Lit. 177 [in Russian].
 13. Zhuravleva T.M. (2006) Pomosch detyam – zhertvam nasiliya [Helping children - victims of violence]. M.: Genезis. 112 [in Russian].
 14. Girfanov R.M, Kalinkina M.Yu. (2008) Rossiyskiy i zarubezhnyiy opyt borbyi s nasiliem v otnoshenii detey [Russian and foreign experience in combating violence against children]. Voprosyi yuvenalnoy yustitsii. 1 [in Russian].
 15. Pro poperedzhennya nasilstva v sImYi: Zakon UkraYini (2002) [On Prevention of Violence in the Family]. VIdomostI VerhovnoYi radi UkraYini. 10. 70 [in Ukrainian].
 16. Deryagin G.B. (2006) Pedofiliya. Seksologiya i seksopatologiya [Pedophilia Sexology and Sexual Pathology]. 2. 37-46.
 17. Enikolopov S.N., Hvosnova E.S. (2011) Sotsialno-psihologicheskie predstavleniya o seksualnom nasilii v seme [Socio-psychological notions about sexual violence in the family]. Psihologiya i pravo. 1. 11-21 [in Russian].
 18. MedvedEv V.S. (2012) PsihologIya zlochinnoYi dIyalnostI : navch. posIb. [Psychology of criminal activity: teach. manual]. NAVS. K.: AtIka. 203 [in Ukrainian].
 19. Russian Version Of The Boylove Manifesto. Retrieved from <http://www.juvenaljustice.ru/index.php/statji-yuvenalnaya-yusticiya/609-pedofilija-smes-gomoseksualizma> [in Russian]
 20. Timoshina E.M. Prestupnost v otnoshenii [Criminality in relationships]. Retrieved from http://www.riss.ru/demography/famille/3586-prestupnost-v-otnoshenii-detej#_ftn2 [in Russian].